

RASSEN VEREDELLEN VOOR DE WEST-EUROPESE MARKT

Met een areaal van zo'n 18.000 ha is Italië de belangrijkste venkelproducent ter wereld. Bij ons is de naar anijs smakende groente goed voor een bescheiden 140 ha, een areaal dat de laatste 15 jaar weliswaar gevoelig toenam. De ontwikkeling van een nieuw ras neemt al gauw 10 tot 15 jaar in beslag. – Jan Van Bavel

Venkel komt oorspronkelijk uit Azië. De Grieken en Romeinen aten de groente, die een bron van vitamine C en mineralen is, om gezond te blijven. Vanuit het Middellandse Zeegebied werd het gewas via middeleeuwse handelsroutes naar de rest van Europa vervoerd. De teelt situeert zich vooral in Italië, waar het jaar rond zo'n 18.000 ha venkel wordt geproduceerd. De groente is er een belangrijk ingrediënt van onder meer salades. Op respectabele afstand van Italië volgen Duitsland (420 ha) en Frankrijk (400 ha) als grootste Europese producenten. In ons land wordt er zo'n 140 ha

verbouwd, waarvan het leeuwenaandeel (120 ha) voor de versmarkt en circa 20 ha voor de industriemarkt. Venkel kent bij ons een gestage groei. In 15 jaar tijd verdubbelde het areaal (figuur 1) en de aanvoer op de VBT-veilingen steeg van bijna 2.410.000 stuks in 2010 naar

.....
Door het stijgende verbruik en areaal in West-Europa neemt de vraag naar venkel toe.
.....

3.510.000 stuks in 2015. Ons koele en droge zomer klimaat is perfect voor het telen van venkel.

Veredelingscentrum in Italië

Met een aandeel van bijna 99% is zaadveredelingsbedrijf Bejo Zaden de onbetwiste marktleider in venkelzaad. Klaus Zutt, *Crop research manager* bij Bejo Zaden en verantwoordelijk voor veredelingsactiviteiten in onder meer venkel, radicchio, selderij, rode biet en (wortel-) peterselie: "Ontwikkelen en veredelen van rassen doen we zo veel mogelijk in de gebieden waar deze gewassen worden

geteeld. Zo hebben we in Italië een veredelingscentrum waar venkel een van de hoofdgewassen is. Enkele veredelaars ontwikkelen er voltijds nieuwe rassen met de gewenste eigenschappen voor de diverse oogstperiodes. Sinds de intrede van hybride rassen, zo'n 20 jaar geleden, is zowel de productiviteit als de kwaliteit steeds naar een hoger niveau gebracht."

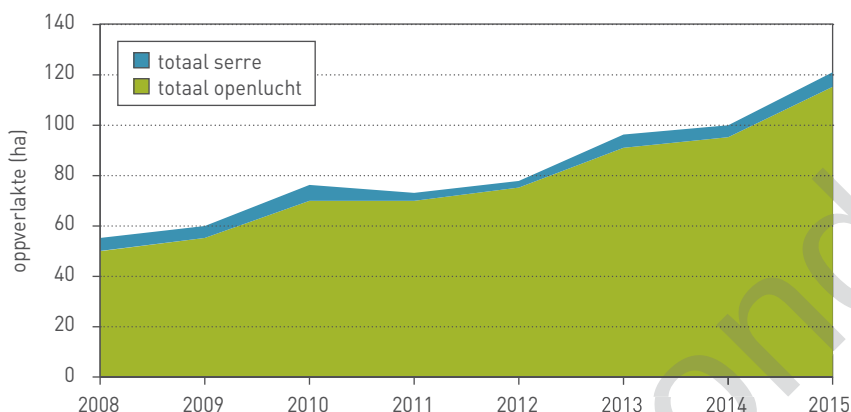
Regiogebonden rassen

Vermits de vraag naar venkel in West-Europa steeds groter wordt – zowel de consumptie als het areaal stijgt – wordt ook onderzocht welke rassen hier geteeld kunnen worden. Niet alle rassen die in Italië worden geteeld zijn immers ook geschikt voor Belgische omstandigheden. Dit heeft alles te maken met het verschil in daglengte. Voor België betekent dat vooral de periode juni-augustus, waarin hoge temperaturen in combinatie met een hoge lichtintensiteit een uitdaging voor de teler vormen, omdat het dan moeilijk is om een mooie, bolronde venkel te telen die door de markt wordt gevraagd. Net in deze omstandigheden heeft venkel al vanaf zijn jeugdgroei de neiging om generatief te groeien en zomershot te ontwikkelen.

"Tot enkele jaren geleden was Solaris ons standaardras voor het hele Belgische teeltseizoen. Nu wordt dit vooral gebruikt voor de vroege en late teelt", aldus Klaus Zutt. "Tijdens de cruciale zomermaanden wordt er steeds meer gekozen voor Antares, dat iets minder rond is maar duidelijk sterker op schootaanleg. De zoektocht naar het ideale ras voor het Belgische klimaat gaat onverminderd voort. Zo beproefden we vorig jaar op kleine schaal ons nieuwe ras Dragon. Dit gaf mooie resultaten en is dit seizoen weer bij enkele telers en proefcentra ingezet. We bekijken nu of het de positieve resultaten bevestigt. In de toekomst willen we nieuwe rassen op de markt brengen die makkelijker in ons klimaat kunnen worden geteeld."

Diverse selectiecriteria

Naast zomershot zijn er nog enkele belangrijke selectiecriteria die worden beoordeeld vóór nieuwe kruisingen uitmonden in een nieuw Bejoras. "Zo is de vorm belangrijk", zegt Zutt. "De Belgische versmarkt vraagt een mooie, bolronde vorm. Ook de sluiting van schubben en de kleur van de bol nemen we tijdens de selectie onder de loep. Daar-

Figuur 1 Oppervlakte knolvenkelteelt in België - Bron: VLAM

naast kijken we naar sprantvorming, barstgevoeligheid, en vooral naar de gezondheid tijdens het teeltverloop. Tot slot is een opgerichte loofstand belangrijk voor de telers. Steeds meer bedrijven gebruiken immers klembandrooiers voor de venkeloogst, en dan is die opgerichte loofstand een pluspunt."

Een specifieke eis die de Belgische versmarkt stelt is om venkel te telen van 500 g/stuk, die dan per 8 stuks in een kistje wordt aangevoerd op onze veilingen. Deze sortering wordt als standaard gezien en wordt ook het best uitbetaald. "Voor telers is het niet evident om de halvekilosortering steeds te kunnen aanbieden. Nederlandse telers bieden venkel per kg aan, met een streefgewicht van 400 g/stuk, gemiddeld dus 15 stuks in

een verpakking van 6 kg. Als blijkt dat het venkelgewas sneller schot vormt, zullen ze jonger oogsten richting 300 g per stuk. Zo oogsten, ze meer stuks om aan de gevraagde productie te komen, maar spelen ze in bij hoge druk aan zomershot. Elke markt heeft zo zijn specifiek eisenpakket."

Het ontwikkelen van een nieuw venkelras is dus een werk van lange adem. "Het neemt al gauw 10 tot 15 jaar in beslag. Als blijkt dat een nieuwe kruising op al deze selectiecriteria positief wordt beoordeeld, starten we kleinschalig met het uitzetten van proeven. Als hier positieve resultaten uit komen, wordt de zaadproductie hierop afgestemd en wordt het nieuwe ras beschikbaar voor onze telers", besluit Klaus Zutt. ■

PRAKTISCHE TEELTTIPS

- Stem de rassenkeuze goed af op je marktdoel en oogstperiode. De oogst tussen half juli en eind augustus is vanwege temperatuur en lichtinstraling het meest risicovol voor zomershot;
- Laat tijdens de zomer venkelplanten niet te groot afleveren door de plantenkweker. Zet ze enkele dagen buiten vooraleer te planten, zo worden ze steviger en zijn ze minder onderhevig aan afdraaien en windschade;
- Zorg meteen na het planten voor een goede inworteling en weggroei. Beregen in de jeugdfase niet te snel, zo zal de venkel op eigen kracht een goed wortelstelsel ontwikkelen;
- Let op met te hoge dosissen in de onkruidbestrijding. Elke stressfactor kan later in de teelt een negatief effect hebben op zomershot. Overweeg eventueel het gebruik van een rijenspuits of schoffelmachine;
- Bescherm je venkelpercelen goed tegen wildschade; ook hazen en konijnen lusten graag jonge venkelplantjes;
- Bij warm en droog weer beregen je best 's avonds of 's nachts met fris water. Zo wordt het gewas afgekoeld en wordt vegetatieve groei bevorderd.

VENKEL ALS AFWISSELING VOOR PREI EN RISICOSPREIDING

FAMILIE VAN DER STEEN-DE ROY

Leeftijd: Geert (47) en Els (42)
Gemeente: Londerzeel
Specialisatie: prei en venkel

Nog dit jaar willen Geert en Els een hoevewinkel in hun serre integreren.

Naast prei telen Geert en Els Van der Steen in Londerzeel vooral venkel voor de versmarkt, op het veld én in de serre. Nog dit jaar willen ze een hoevewinkel met groenteautomaten starten die in de serre zal worden geïntegreerd. — Jan Van Bavel

Als ik op het bedrijf van Geert en Els arriveer, zijn medewerkers volop in de weer met de venkeloogst in de serre. Ze zitten op hun knieën en snijden de venkel net onder de 'plaat' af (zie foto bovenaan), waarna ze de knollen verzamelen, afspoelen en in kisten leggen. Naast de hoofdteelten prei en venkel verbouwen Geert en Els ook granen en verder aardappelen, koolgewassen, kropsla en alternatieve slasoorten, die ze via thuisverkoop aan de man brengen. Terwijl Geert zich volle-

dig toelegt op de teelt van de gewassen, combineert Els, de dochter van een slager, haar gezinstaken met het werk op het bedrijf. Het koppel heeft 2 zonen: Tibo (13) en Xander (10).

Omschakeling naar prei en venkel

Na zijn opleiding aan de tuinbouwschool van Merchtem werkte Geert 5 jaar mee op het bedrijf van zijn ouders. "Ze hadden wat verderop in Londerzeel een bedrijf met bloemkool als zomer- en grondwitloof als winterteelt", vertelt Geert. "Omdat mijn moeder allergisch bleek voor witloof, zijn ze daarmee gestopt en schakelden ze over naar prei. Toen bleek dat er op hun locatie een industriepark zou komen, verhuisden ze in 1986 naar hier. In 2005 nam ik het bedrijf over. We teelden toen nog enkele jaren bloemkool. Maar omdat mijn ouders al wat ouder werden en het een delicate teelt is om bij de oogst seizoenarbeiders in te schakelen – je hebt voldoende mensen nodig om bij de oogstmachine in te zetten – vervin-

.....
De groei van het gewas en van de bollen moet zo gelijkmatig mogelijk verlopen.
.....

gen we bloemkool in 2011 door de betere plannen venkelteelt. Het eerste jaar gebeurde dat enkel in de serre, die 5000 m² groot is. Toen dat goed meeviel, startte ik in 2012 ook met de teelt in de vollegrond. Volgens de drukte en weersomstandigheden zetten we 3 à 4 seizoenarbeiders in op ons bedrijf."

Teelt in de serre en in de vollegrond

In de serre worden er 2 teelten aangelegd: in het voorjaar venkel en in het najaar sla. Tussen half februari en half maart, wanneer de preioogst op zijn eind loopt, wordt de venkel in de serre geplant. Oogsten gebeurt tussen 15 mei en 15 juni. Daarna wordt de serre ontsmet en is ze leeg in de zomer. In september worden er dan kropsla en alternatieve slatypes in geplant. De sla wordt geoogst van begin november tot eind december. Het venkelareaal in de vollegrond van het bedrijf nam geleidelijk toe van 0,5 ha gedurende de eerste jaren tot een kleine 4 ha nu, een bovengemiddeld areaal in de Vlaamse

venkelteelt. "De eerste venkel op het veld wordt vanaf 1 april geplant en wordt geoogst rond 15 juli", zegt Geert. "Gedurende 18 opeenvolgende weken planten we dan venkel, zodat de oogst loopt tot eind september, begin oktober. Bij sommige andere telers duurt het venkelseizoen tot eind oktober (de eerste nachtvorst). Na de venkel oogsten we de prei, van half september tot begin maart. We planten ook prei vanaf week 21 (23 mei) tot 15 juni, die dan begin oktober wordt geoogst, net na de venkel. De andere

en volg dan hun advies", vertelt Geert. "De stikstofbemesting dien ik toe via een basisbemesting en daarna nog een gefractioneerde bijbemesting, puur op basis van de behoefte en de uitspoeling. In droge momenten – juli-augustus – is beregening een must; zeker meteen na het planten. Ook tijdens de teelt is het belangrijk om de venkel met zo weinig mogelijk stress vlot te laten doorgroeien. Dat zal de zomerschot enigszins onder controle houden. De groei van het gewas en van de bollen moet dus zo gelijkmatig

Geert en Koen Verbruggen van Bejo Zaden België tussen het jonge venkelgewas.

groenten worden tussendoor geoogst. Het zijn vooral bewaarkolen, die we in onze frigo bewaren en thuis verkopen.

Geert betreft zijn venkelplantjes in perspotten. "De zware zandleemgrond hier in Londerzeel is iets minder geschikt voor primeurvroege plantingen, zodat we hier pas vanaf 20 maart starten met planten. Collega's die telen in zandgronden starten gewoonlijk al vanaf de eerste week van maart", zegt hij. "Dat lukt hier niet, omdat de grond iets kouder en minder snel toegankelijk is", knikt Koen Verbruggen van Bejo Zaden (Oost-België). "De grond is iets trager, maar heeft tijdens de zomer een iets gunstigere waterhuishouding dan pure zandgrond. Hij heeft een pH van 6,5 à 7."

Bemesting

Venkel vraagt weinig stikstof, maar een ruime kalium- en magnesiumvoorziening. "Ik laat eerst een bodemanalyse uitvoeren door de Bodemkundige Dienst van België

mogelijk verlopen, met zo weinig mogelijk stressmomenten."

Plagen en ziektes

Konijnen en hazen kunnen in de venkelteelt een echte plaag vormen. Ze zijn verlekkerd op de specifieke anijssmaak en komen vlak na het planten op de groente af. Sinds dit jaar probeert Geert het wild met een elektrische afrastering rond zijn venkelvelden op afstand te houden. "Ze komen eerst tegen de afrastering, krijgen een schok en proberen er daarna over te springen. Het geeft dus geen volledige bescherming." Onkruidbestrijding vormt ook een uitdaging in de teelt. Geert dient een zo licht mogelijke eenmalige dosis Linuron + Centium toe, in functie van de percelen. "Bij een te hoge dosis van de onkruidbestrijdingsmiddelen komt de plant in de stressfase, wat later een negatief effect zal hebben op de vorming van zomerschot", vult Koen aan. "Het risico op sclerotinia en

botrytis is in de serreteelt iets groter dan in de vollegrond, omdat het klimaat in de serre gunstiger is voor de ontwikkeling van scleroten. Bij de serreteelt is een eenmalige grote gietbeurt dus aangewezen, zodat het gewas niet constant onderaan vochtig en nat is. Het is dus beter één keer per week 15 l te geven dan 3 keer 5 l, zodat je gewas de kans krijgt om op te drogen. Zo zal je de druk van schimmelontwikkeling in je gewas verlagen.”

Afzet via BelOrta en hoevewinkel

Vroeger zette Geert zijn venkel af bij veiling Brava; door de opeenvolgende fusies nu bij BelOrta. In al die jaren zag hij de vraag naar venkel vanuit de veiling toenemen. De laatste 5 jaar maakten meerdere sla- en bloemkooltelers de overstap naar venkel. Het is een teelt met afzetmogelijkheden, die tot nu niet tot een enorme prijsdaling hebben geleid. “Venkel is veel populairder geworden, vooral door de aandacht die tv-koks zoals Jeroen Meus aan de groente schenken. De sterke groei in consumptie hebben we gehad, hopelijk blijft de vraag stabiel of nog licht stijgend en zal het aanbod de vraag niet overstijgen”, stelt Geert. “Ik lever 3 tot 5 keer per week aan de veiling. Ik ben tevreden bij BelOrta, maar heb niet het gevoel dat die fusies mij een meerwaarde hebben gegeven. De prijzen voor onze groenten blijven stabiel tot licht dalend, ook na de invoering van het keurmerk Flandria, waar ik direct mee ingestapt ben. Verder vind ik het jammer dat, nadat het product op de veiling door de keurmeesters is gecontroleerd en toegewezen aan een bepaalde kwaliteitsklasse, sommige kopers dat zomaar kunnen weigeren of terugsturen.” Naast Flandria teelt Geert onder de Global GAP-, IKKB- en sectoridscertificaten. Geert en Els verkopen ook kleine hoeveelheden groenten op de boerenmarkt in Londerzeel. “Het geeft veel voldoening te weten dat onze producten geapprecieerd worden. Het motiveert ons om ons assortiment nog verder te verbreden. Nog dit jaar wil het koppel een hoevewinkel met gekoelde ruimtes integreren in hun serre. Aan de buitenkant komen er enkele groenteautomaten, waarin 24 uur op 24 groenten beschikbaar zullen zijn. In eerste instantie is het de bedoeling om de winkel op vrijdag en zaterdag te openen. Zo willen ze inspelen op het succes van de korte keten. ■

PRECISIEPLANTEN EN -OOGSTEN VOOR DIEPVRIESMARKT

Koen en Patricia Devlaeminck baten in Pittem een gemengd bedrijf uit met verschillende groenten, akkerbouw en kippenopfok van zware moederdieren. Met diepvriesgigant Ardo hebben ze een contract voor de levering van venkel. – Jan Van Bavel

Koen was pas 15 toen zijn vader in 1986 overleed. Samen met zijn moeder zette hij het bedrijf van zijn ouders voort, met onder meer prei en savooikolen, maar ook een twintigtal melkkoeien en kippenopfok van zware moederdieren. Koen studeerde aan de

landbouwschool in Tielt en volgde nadien nog enkele B-cursussen. Wegens te weinig interesse stootte hij al snel de melkveetak af. Maar Koen is een allrounder: naast een hele reeks groenten – prei, koolgewassen (rode-, witte- en savooikolen), paksoi, venkel,

wortelen, schorseneren, knol- en groene selder – heeft hij ook aardappelen, tarwe en maïs in zijn teeltschema en behield hij de opfok van zware moederdieren (voor broedeieren). Zijn echtgenote Patricia, wiens ouders een rundvee- en varkensbedrijf hadden, gaf 20 jaar les en kwam daarna voltijds mee in het bedrijf. De opfok van de moederdieren, fyto en bemesting neemt Koen volledig voor zijn rekening, het andere werk doen ze samen. Koen en Patricia hebben 2 zonen, Andres (17) en Anton (14).

Venkel telen op contract

Sinds 2014 teelt het koppel venkel, intussen op 0,5 ha. “Ik teelde al selder, probeer graag een nieuwe teelt uit en had snel door dat ik met mijn oogstmachine ook venkel kon rooien”, vertelt Koen (zie ook verder). “Op financieel vlak kon het contract met Ardo voor mij een meerwaarde vormen.” Het eerste jaar had Koen wat ‘beginnersgeluk’, daarna was hij vertrokken. “Op aanraden van Dirk Vanparys van Bejo Zaden zijn we gestart met het verwerken van venkel van gemiddeld 350 à 450 g/plant als contracthoeveelheid”, legt Chris Heyndrickx, teeltbegeleider bij Ardo, uit. “Intussen contracteren we venkel aan 500 à 600 g/plant; meestal aan ons standaardgewicht van 550 g. Gemiddeld planten we zo’n 75.000 venkelplantjes per ha. Omgerkend geeft dat een opbrengst van zo’n 40 à 45 ton/ha.” Zijn andere groenten zet Koen via contracten met versnijderijen en groothandels af.

Precisieplantwerk

Het planten van venkel voor de industrie gebeurt in de tweede helft van juli, meestal rond 20 juli. Vroeger planten kan, maar daardoor is de plant gevoeliger voor zomershot. In augustus en september is er dan meestal minder warm weer, met minder stressgevoeligheid voor de plant. Om een homogene kleur na verwerking te behouden, wordt er weinig loof bij de levering van venkel aan de diepvriesfabrieken aanvaard. Daarom is het planten ook zeer belangrijk, maar moeilijk. Het fijne plantje staat immers op een voetje. “Als dat te hoog staat boven de grond, kan het bij felle regen en wind ‘afdraaien’. Daarom is het goed een beetje dieper te planten, maar ook niet te diep, want dan zit de bol te diep in de grond en kan hij niet meer opdrogen, waardoor je op het eind van de teelt meer

risico op schubrot en botrytis loopt. De ideale plantdiepte is dus gelijk met de grond”, aldus Dirk Vanparys.

Onkruid- en plaagbestrijding

De onkruidbestrijding in venkel is een moeilijk verhaal. In tegenstelling tot selder worden er lagere dosissen gebruikt, omdat stressomstandigheden leiden tot schot. “Afhankelijk van het tijdstip en het onkruid gebruik ik eenmalig Linuron, Centium en chloor-IPC”, zegt Koen. In de plaagbestrijding is trips een actueel probleem. Daar kun je Tracer tegen inzetten. “Verder kunnen ook bladluizen, cercospora, sclerotinia en botrytis opduiken”, vervolgt Dirk. “Soms heb ik ook schade door konijnen en vooral hazen. Die probeer ik door een kippengaas rond het venkelperceel op een afstand te houden”, vult Koen aan. “Berekening is, zeker bij warm weer, een absolute noodzaak om stress te vermijden en daardoor een continue, geleidelijke groei van de venkel te waarborgen.

Dat gebeurt via een haspel en buisberekening. Qua bemesting pas ik zo’n 200 eenheden kali en 125 tot 150 eenheden stikstof toe, en verder ook wat magnesium en boor.”

Oogsten

“Meestal oogsten we, afhankelijk van de groeiomstandigheden, 70 à 75 dagen na het planten met een klembandrooier”, zegt Koen. Op de machine staan enkele medewerkers die het loof en de eventueel resterende wortelplaat wat bijwerken. “Bij de selder is de voet relatief zacht, terwijl venkel een harde penwortel heeft. Daarom is het moeilijker om de venkel op de juiste hoogte af te snijden met het mes vooraan op de selderrooier; onder natte omstandigheden duw je de venkel soms omver. Daarom wordt het rooielement vaak aangepast (zie verder)”, aldus Dirk. Bij de oogst moet de wortelplaat van de venkel volledig afgesneden zijn. Koen, die sterk is in mechanisatie, ontwerpt nu een speciale machine met automatische

FAMILIE DEVLAEMINCK-DEWINTER

Leeftijd: Koen (44) en Patricia (42)

Gemeente: Pittem

Specialisatie: gemengd bedrijf met prei, koolgewassen, paksoi, venkel, wortelen, schorseneren, selder, aardappelen, tarwe, opfok zware moederdieren (kippen)

Koen werkt aan een speciale oogstmachine met automatische dieptecontrole.

dieptecontrole om gemakkelijker te oogsten.

Verwerking bij Ardo

"We zijn zo'n 5 jaar geleden met de verwerking van venkel gestart, omdat we geloofden in de groeimogelijkheden van de groente; niet alleen in België, maar ook in Europa en daarbuiten", vertelt Chris. "Venkel was en is nog steeds – in vergelijking met teelten als bonen, erwten en wortelen – een heel kleine teelt. We zijn gestart bij de seldertelers, omdat we niet manueel, maar op een of andere manier mechanisch wilden oogsten. Veel seldertelers die regelmatig beregening

.....
De plantdiepte is mee
bepalend voor de oogst en
gebeurt best gelijk met de
grond.
.....

toepassen, namen de venkelteelt erbij. Constructeur Verstraete ontwikkelde 2 draaiende, lichtjes gebogen schijven die de venkel zo afsnijden dat de wortelplaat van de groente (het harde deel onder de knol) in de grond blijft. Belangrijk is dat de trayplanten heel plat, vlak en gelijk geplant worden. Zo kunnen de uitgegroeide knollen nadien niet omvallen, waarbij het risico bestaat dat er dan bij het rooien een stuk van de knol zou worden afgesneden. De bedoeling is dat er één keer gezaaid en één keer uitgeplant wordt, met als doel één keer te oogsten. Intussen doen we een beroep op 10 West-Vlaamse venkeltelers, die allemaal zelf oogsten. De teelt verloopt gegroepeerd, zodat de venkel op korte termijn kan worden verwerkt. Daarom kunnen de telers best min of meer gelijktijdig planten rond 20 juli, zodat er ge-oogst kan worden tijdens de seldercampagne, omdat dat dan past in onze verwerking. We verdelen niet te veel tonnage per boer, want we verwerken venkel aan een grote snelheid. Dat betekent dat de teler zijn areaal in gemiddeld 2 dagen moet kunnen oogsten. Op voorhand oogsten kan niet, want venkel is gevoelig voor bruinverkleuring aan de snijvlakken. Er moet dus een evenwicht worden gezocht tussen snelheid en rendement, qua kilo's en tempo. Net

1 Bij de oogst moet de wortelplaat van de venkel volledig worden afgesneden. 2 Bij de oogst met een klembandrooier wordt de wortelplaat van de venkel volledig afgesneden. Medewerkers op de machine werken het loof en de eventueel resterende wortelplaat nog wat bij.

zoals bij andere groenten vragen we om de venkel te oogsten in metalen kisten, om zo vreemde voorwerpen zoals stukjes plastic te vermijden. We halen de venkel op bij de telers en transporteren die meteen met vrachtwagens naar onze fabriek, om er direct verwerkt te worden. De knollen worden er gewassen, versneden in kubusblokjes en verpakt in zakken, meestal van 2,5 kg. In Denemarken hebben we onlangs venkel toegevoegd in een ratatouillemix. In andere Europese landen en fabrieken wordt versneden

venkel gebruikt voor salades, soepen en quiches. Ardo produceert ook venkel in groenten voor visbereidingen. Wist je trouwens dat venkel de spijsvertering bevordert?" Hoe ziet Koen de toekomst tegemoet? "Als de markt groeit, is er wel potentieel voor de telers", denkt hij. Volgens Chris is er zeker nog enige groei in de venkelproductie en -consumptie mogelijk. ■